

Умови ефективного формування фізіологічних понять	постановка проблеми; логічне відтворення матеріалу; формування визначень. розв'язання задач, вправ встановлення причинно-наслідкових зв'язків
---	---

Фізіологічні поняття навчального курсу біології є основою формування у школярів наукового світогляду. Як важлива складова в ієрархії наукових знань, вони визначають і сучасний спосіб мислення. Тому проблема формування у школярів фізіологічних понять була і є в центрі уваги вчених, методистів і вчителів.

Для розв'язання питання про вибір оптимального способу формування того, чи іншого поняття необхідно знати різні способи, їх переваги та недоліки, умови ефективного застосування. Необхідно також знати особливості самого процесу засвоєння понять. Тільки за таких умов вчитель може усвідомлено та впевнено зробити вибір найбільш ефективного методу формування для кожного окремого поняття, або групи понять. Вибір оптимальної методики особливо важливий для формування фундаментальних понять. У шкільному курсі біології такими поняттями є загальнобіологічні.

Література

1. Богданова О. К. Сучасні форми і методи викладання біології в школі. Х.: Видавнича група «Основа», 2003. 80 с.
2. Горяна Л.Г., Неведомська Є.О. Організація навчально-виховного процесу з біології (На допомогу вчителям біології): Методичний посібник. К.. КМІУВ, 1999. 57 с.
3. Мироненко І. В. Загальнобіологічні поняття як складова шкільного курсу біології. *Педагогічний альманах*. 2014. Вип. 21. С. 56–62.
4. Неведомська Є.О. Методика формування поняття «клітина» в учнів 6 класу. *Біологія і хімія в школі*. 2004. №3. С. 16-20.

УДК 371.78

ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я ЯК ОДНА З КОМПОНЕНТ ЗДОРОВ'Я УЧНІВ

Тормозакова К.П., студентка

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

В курсі «Основи здоров'я», що вивчається у закладах загальної середньої освіти, велика увага приділяється складовим здоров'я людини і учнів зокрема.

Актуальність теми дослідження. В роботі порушена проблема психічного здоров'я учнів. Вона актуальна, якщо врахувати кризовий стан нашого суспільства, наявність невизначеності і занепокоєння значної частини населення, відсутність безпеки, велика кількість стресів, явну невротизацію певного числа дорослих, діти яких вбирають в себе всі тривоги і напруги батьків. А за цим стоїть психічна травматизація дітей, різні порушення в розвитку їх характеру і формуванні особистості. Все це і визначає тему і актуальність роботи: «Психічне здоров'я як одна із компонент здоров'я учнів».

Мета дослідження: дослідити психічне здоров'я як головну компоненту здоров'я учнів.

Індивідуальне психічне здоров'я – це узгодженість всіх психічних функцій, які дозволяють відчувати людині «суб'єктивний психічний комфорт»; цілеспрямованість діяльності людини і виконання нею соціальних функцій, які відповідають загальнолюдським цінностям [16, с. 2].

Таким чином, на нашу думку, максимально точним і органічним є підхід до проблеми психічного здоров'я з точки зору повноти, багатства розвитку особистості як дорослого, так і дитини зокрема.

Виділимо кілька важливих рівнів психічного здоров'я учнів:

- вищий;
- середній;
- низький [4, с. 26-30].

Вищий рівень психічного здоров'я характеризується вмінням добре адаптуватися до умов навчального середовища, долати стресові ситуації та творчо ставитися до дійсності, мати власні творчі позиції.

Середній рівень психічного здоров'я передбачає учнів, які в загальному адаптовані до соціального середовища школи, але все ж мають стан підвищеної тривожності.

Низький рівень свідчить про дезадаптацію учня. У даному випадку такі діти потрапляють у групу ризику, оскільки вони не мають потрібного запасу психічного здоров'я. Такі учні мають знаходитися під пильним наглядом шкільного психолога.

Звідси психічне здоров'я учня можемо трактувати як основу життєдіяльності дитини, де вона має: без проблем керувати своєю поведінкою та тілом, вчитися жити, працювати, навчатися та відповідати за себе і оточуючих людей, опановувати наукові знання та соціальні навички, розвивати власні здібності та формувати повноцінний образ свого «Я».

Психічне здоров'я – це умова життєвої успішності і гарантія благополуччя дитини в житті, тому ні батькам, ні педагогам не варто економити сили на її формуванні в дитинстві.

Після проведених досліджень ми можемо сказати, що в загальному найбільший відсоток показників середнього рівня, що свідчить в деяких випадках про граничний стан і завдання вчителя в цьому випадку не допустити погіршення показників психічного здоров'я, а навпаки забезпечити комфортний психо-фізіологічний клімат.

Також мають місце відносно високі показники агресивності, фрустрації та тривожності, що є певним сигналом, який має сповістити вчителя про можливий негативний вплив на дітей з боку певних чинників, такі діти потребують допомоги з боку дорослих, зокрема, вчителів.

В ході дослідження нами було виявлено, що більше ніж 74% відсотки дітей мають високий або середній рівень стресу (високий рівень стресу – 21%).

Також виявлено ряд чинників, що, ймовірно, і викликають такий високий рівень стресу у дітей: страх перевірки знань, низька фізіологічна опірність стресові, страх самовираження та загальна тривожність в школі.

Таким чином, наявний стан психічного здоров'я школярів не найкращий, оскільки для кожної вікової категорії існує свій тип порушень з боку психіки. В результаті можуть виникати і порушення фізичного здоров'я (85% хвороб виникають на нервовому підґрунті). Така ситуація вимагає від всіх учасників освітнього процесу у школі поставитися досить серйозно до наявної ситуації та знаходити можливі шляхи її покращення.

ВИСНОВКИ

1. Аналізуючи наукову і методичну літературу з теми дослідження, було визначено та досліджено поняття, сутність і складові психічного здоров'я. Було виділено основні поняття що характеризують психічно здорову людину.

2. У ході дослідження повністю розкрито питання психічного здоров'я учнів та його умов. Виділено основні рівні психічного здоров'я учнів (вищий, середній, низький). Проаналізувавши стан психічного здоров'я школярів та значення в освітньому процесі було виявлено що у молодшому шкільному віці – найбільші показники нервовості: до 46% у хлопчиків і 37% у дівчаток.

3. Наявний стан психічного здоров'я школярів не найкращий, оскільки для кожної вікової категорії існує свій тип порушень з боку психіки. В результаті можуть виникати і порушення фізичного здоров'я (85% хвороб виникають на нервовому підґрунті). Така ситуація вимагає від всіх учасників освітнього процесу у школі поставитися досить серйозно до наявної ситуації та знаходити можливі шляхи її покращення.

Науковий керівник : канд.біол.наук, доцентка Мельник Т.О.

Література

1. Андрєєва А.Д., Воронова А.П. Психічне здоров'я дітей і підлітків / під ред. М. В. Дубровіної. – М., 2005. – 143 с.
2. Басалаєва Н.В. Проблеми впливу виховання на особистість дитини/ Н.В. Басалаєва// Журнал практичного психолога. – 2005. – №5 – С. 99-106.
3. Калошин В.Ф. Психічне здоров'я школярів // Обдарована дитина. – 2008. – №1.-С. 26–30.
4. Пенькова О. Роль сімейних орієнтацій у становленні громадянина // Психолог. – 2006. – №37. – С. 22-24.
5. Савенков О.І. Географія шкільного класу і психологічний простір особистості дитини // Психологічна газета. – 2007. – №22. – С. 17-29.

UDC 373.3.016:58

SYSTEM OF PRACTICE AS A MEANS OF INTENSIFICATION OF PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE TEACHERS OF BIOLOGY

Khlon Nadiya Vasylivna

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Theory and Methods of Teaching Natural Sciences

Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University

Kmets Alla Mykolayivna

assistant of the Department of Theory and Methods of Teaching Natural Sciences

Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University

Practical training is an important link in the system of professional training of the teacher of biology (natural science) at the institution of higher education, aimed at forming the professional competence of the future teacher [1]. The system of field and pedagogical practices provides a combination of the theoretical training of future teachers of biology (natural science) with their practical activity in nature and educational institutions, promotes the formation of a creative attitude to pedagogical activity, determines the degree of their professional ability and the level of pedagogical orientation, helps to better understand the goals, the content of school biological education, methods, teaching aids and forms of organization of educational process [3].

In our study we will essentially consider the feasibility of such practices, their main purpose, the tasks and the result they give to the future teacher, in particular, on the example of Oleksandr Dovzhenko, Glukhiv National Pedagogical University [1].

Field practice is a research and practical activity, and therefore of great importance in the training of future teachers. The purpose of these practices is to consolidate students with theoretical knowledge during lectures, laboratory classes and independent work, mastering modern methods and methods of field and laboratory research. In the educational institutions of Ukraine, which trains teachers, in particular biology (natural science), such practices are conducted at the first, second, third and fourth year courses and are a logical continuation of the study of fundamental and applied disciplines [2].

So the main tasks of field practice are:

- students studying those sections of educational disciplines that require observation and research of natural objects;
- the formation of practical skills in the study of basic methods of field geological, botanical, physiological, genetic, hydrobiological, zoological research;
- formation of skills of independent scientific work of students.

Types and levels of practice are determined by the educational program of training specialists, which is reflected respectively in the curricula (in forms and types) and in the curricula of the educational process.

The organization and conducting of field practice is carried out on the basis of developed work programs, which are approved in the established order. Practices are conducted in laboratory, excursion and expedition mode.